

Warszawa, 2 sierpnia 2018 roku

Podsekretarz Stanu

DL-I-071-25/18

dot. BPS.DKS.KPCPP.0330.256.2018

03980200075664

RPW/23263/2018 P

2018-08-03

KANCELARIA SENATU
Kancelaria Ogólna

03.08.2018

nr RPW 23263/2018 P
52. Pomara (podpis)

Pan

Robert Mamątow

Przewodniczący

Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji

Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

W odpowiedzi na pismo z dnia 10 lipca 2018 roku dotyczące wyrażenia opinii w sprawie treści zawartych w petycji o podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 roku „o opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów” (Dz. U. z 2018r., Nr 708 i 416) w celu wprowadzenia obowiązku utrwalania dźwięku i obrazu z przebiegu badań psychologicznych w sprawach rodzinnych i opiekuńczych oraz sprawach nieletnich uprzejmie informuję, że wprowadzenia zmian w tym zakresie nie jest celowe i uzasadnione.

Wykonywane bowiem w opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów badania (tak jak i badania przeprowadzane przez biegłych w innych sprawach) nie należą do zakresu czynności procesowych podlegających lub mogących podlegać w drodze analogii regulacjom procesowym dotyczącym możliwości utrwalania przebiegu czynności za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk i obraz. Charakter i istota badań przeprowadzanych przez biegłych, w szczególności przez opiniodawcze zespoły sądowych specjalistów (badań psychologicznych i lekarskich, a czasem także psychiatrycznych) wymaga stworzenia odpowiedniej nieskrępowanej atmosfery, która ma skutkować zapewnieniem możliwości i zagwarantować pełną swobodę wypowiedzi osobom badanym, co w związku z proponowanym wprowadzeniem obowiązku czy nawet możliwości przez same strony rejestracji dźwięku lub obrazu i dźwięku z przebiegu tego badania będzie z natury rzeczy dalece utrudnione lub często wręcz niemożliwe. Prowadzić zaś to może wprost

do zniekształcenia wyników tych badań i wydanej opinii. Świadomość, że przebieg czynności jest nagrywany powoduje u wielu osób skrępowanie albo nawet wywołuje dodatkowy stres. Ma to szczególne znaczenie wobec osób małoletnich oraz nieletnich, gdzie sama świadomość, że rodzice czy bliscy mogliby zapoznać się z wiernym zapisem ich wypowiedzi czy też często innych emocjonalnych zachowań może uniemożliwiać im swobodę wypowiedzi.

Podkreślić przy tym należy, że wprowadzenie rejestracji dźwięku lub obrazu i dźwięku podczas wskazanych badań byłoby sprzeczne z art. 12 ust. 1 Konwencji o prawach dziecka (Dz. U. z 1991r., Nr 526 ze zm.), który zobowiązuje zapewnić dziecku, które jest zdolne do kształtowania swych własnych poglądów, prawo do swobodnego ich wyrażania we wszystkich sprawach go dotyczących, przyjmując je z należyłą wagą, stosownie do wieku oraz dojrzałości dziecka.

Poza tym trzeba mieć na uwadze, że najczęściej badaniom w opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów poddawane są osoby ze sobą skonfliktowane, a podczas przeprowadzania badań pozyskiwane są istotne dane na temat przede wszystkim stanu poznawczego, emocjonalnego, rozwoju psychospołecznego, stanu zdrowia fizycznego i psychicznego każdej z tych osób i najczęściej także dziecka. Nagrywanie dźwięku lub obrazu i dźwięku w trakcie takich badań mogłoby ostatecznie prowadzić do rozpowszechnienia przez te skonfliktowane osoby zgromadzonych danych, w wyniku czego może dojść do naruszenia dóbr osobistych osób, które uczestniczyły w badaniu i nie wyraziły zgody na ich upublicznienie.

Już tylko na marginesie należy wskazać, iż przeciw wprowadzeniu postulowanej w petycji zmiany przemawiają też względy ekonomiczne dotyczące konieczności poniesienia przez budżet Państwa kosztów związanych z zainstalowaniem i eksploatacją sprzętu służącego utrwalaniu dźwięku lub obrazu i dźwięku z przebiegu rzeczonych badań.

Odnosząc się natomiast do zarzutów dotyczących braku możliwości weryfikacji opinii sporządzanych przez opiniodawcze zespoły sądowych specjalistów czy też braku kontroli nad działalnością tych zespołów wskazać godzi się, iż Minister Sprawiedliwości zgodnie z art. 4 ust. 1 wskazanej ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 roku sprawuje nadzór nad przestrzeganiem standardów metodologii opiniowania i procedury badań psychologicznych, pedagogicznych lub lekarskich przeprowadzanych przez opiniodawcze zespoły sądowych specjalistów i zgodnie z jej art. 4 ust. 4 wydał w dniu 1 lutego 2016 roku zarządzenie „w sprawie ustalenia standardów metodologii opiniowania w opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów” (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. z 2016 r. poz. 76), gdzie zagwarantowano przeprowadzenie tych badań przez osoby posiadające odpowiednie, wysokie kwalifikacje oraz z zachowaniem

odpowiednich, wysokich standardów co do przebiegu samego badania i opiniowania, w tym z zachowaniem dyskrecji i gdzie wprost wskazano na zakaz rejestracji przebiegu badania. Sama zaś opinia wydana na podstawie tych badań stanowią jeden ze środków dowodowych i jak każdy dowód w sprawie podlega swobodnej ocenie sądu, który dokonuje jej zgodnie ze wskazaniami wiedzy oraz doświadczenia życiowego na podstawie wszechstronnego rozważenia całości materiału dowodowego. Strona zaś może w przypadku zastrzeżeń co do rzetelności sporządzonej opinii podnosić odpowiednie zarzuty przed sądem, a w przypadku ewentualny nieprawidłowości w działaniach biegłych sygnalizować je w trybie skargowym.

Reasumując, zważywszy na odmienną od czynności procesowych uregulowanych w przepisach kodeksu postępowania cywilnego specyfikę oraz charakter czynności podejmowanych w ramach procesu diagnostycznego przez specjalistów zatrudnionych w opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów, jak również z uwagi na wskazane wyżej zagwarantowane standardy najwyższej staranności prowadzenia tego procesu i wydawania opinii wprowadzenie postulowanych zmian w przepisach ustawy o opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów należy uznać za nieuzasadnione.

powierzniczy

PODSEKRETARZ STANU
w Ministerstwie Sprawiedliwości

Julian Piątek